

Kitap bir ihtiyaçtır.

ÜSTÜN
YETENEKLERİN
KEŞFİ

Kuş
beyazı
Zeki

TUNAHAN
COŞKUN

İNSAN VE
HAYAT
KİTAPLIĞI

İÇİNDEKİLER

Zekasından Şüphe Etmeyenlere.....	9
-----------------------------------	---

Birinci Kısım EVVEL ZAMAN İÇİNDE ZEKA

Milletlerin Zeka Tanımları	15
Asr-ı Saadet Dönemi.....	19
Selçuklu Dönemi.....	26
Osmanlı Dönemi.....	30
Zeka Kimden Yadigâr?.....	35
Zeka ile İlgili Hurâfeler.....	37
Zekanın Afeti Şöhret.....	43

İkinci Kısım ÜSTÜN ZEKA

Çocuğunuz Üstün Zekalı Olabilir mi?.....	55
Eyvah, Çocuğum Üstün Çıktı!.....	57
Dâhi Çocuk Nasıl Yetiştirilir?.....	61
Üstün Zekalılarda Eğitim Stratejileri	64
Ustalardan Zekaya Farklı Bakışlar	67

Üçüncü Kısım ÜSTÜN YETENEKLERİN KEŞFİ

Eğitimin Yetimleri	77
Sınıf Seviyesi Arttıkça Zeka Seviyesi Düşüyor.....	80
Fark Edilemeyen Üstün Zekalı Çocuklar.....	82
BBT.....	84

Dördüncü Kısım
KEÇİLERİ KAÇIRMAK

Zeka Oyunlarına Başlamadan Önce.....	91
Medya ve İnternete Alternatif Zeka Oyunları	93
“Ölçemediğiniz Şeyi Geliştiremezsiniz”	101
Çocuklar İçin Stratejik Hamle	105
Oyun Zekayı Geliştirir mi?	107
Ben Sıra Dışı Olabilir Miyim?	112
Bu Açıdan Bakmaya Ne Dersiniz?	116
Etkili Soru Sorma Sanatı.....	119

Beşinci Kısım
İŞLEYEN ZEKA PARILDAR

Zekanın Uzay Çağı: Dahi Park.....	131
Sosyal Etkinlik, Ama Hangisi?	134
Üstün Projeler	137

Zekasından Şüphe Etmeyenlere

Gagasında ceviz ile havalanan ve metrelerce yüksekten o cevizi aşağı bırakan, cevizin düştüğü yeri yüksekten attığı kuş bakışı ile tespit ederek bulan ve rızıkına hiçbir alet kullanmadan ulaşan kargaya ‘kuş beyinli’ diyoruz. Peki, en iyi demirden icat edilmiş ceviz kıracağı ile cevizi kıramayan insanla kıyaslandığında bu karga için bir iltifat mıdır? Yoksa karga bir kuş değil midir? Karga kuş ise beynine hakaret edilebilir mi? Yoksa küçük hacimli olmalarına rağmen çok yoğun şekilde beyin hücrelerine sahip olmaları mıdır, onları bu duruma maruz bırakan?

Hayranlıkla baktığımız, gördüğümüz yerde en afilli resmini çekip duvarımıza astığımız, kuş yuvalarını büyük inşaat firmalarının yapmadığını hepimiz biliyoruz. Hepsi ‘kuş beyinli’ diye tahkir ettiğimiz canlıların muazzam eseri... Bir kuş düşünün, öyle bir yuva yapıyor ki üstüne sahte bir yuva inşa ediyor, altında da esas yuvanın giriş yeri var. İki yuvayı böyle iç içe yapıyor ki yavrularını emniyete alabilsin. Malzemeler mahallenin nalburundan değil, üstelik yüzde yüz organik, yuvayı birbirine bağlayan ipler örümcek ağlarından ve dallardan, duvarlar yapraklardan.

Peki, kuşların göç zamanı havada yaptıkları hareketlere ne demeli? Hep birlikte hareket ederken hiçbirinin bir diğerini öteleme-

den eşsiz bir ahenkle hareket edişini gördünüz mü? Kimden ders aldılar acaba? Söyleseler de çocuklarımızı da onların yaz okuluna göndersek? Göçtükleri memlekette yolu hangi navigasyon programıyla buluyorlar? Telefonumuzdaki navigasyon en yeni sürüm; ama yine de çıkmaz yollara sokmuyor mu bizi küçücük bir şehirde?

Biz de olaylara kuşların penceresinden bakalım dedik, buna kabiliyetimiz yeter mi bilmiyorum; ama yettiği kadarıyla bakalım. Refik Halid zeka ile alakalı bir yazısında anlatır. Bir gün bir soru duymuş. “Dört köşeli bir odanın her köşesinde 1 kedi, her kedinin karşısında da 3 kedi olursa odada kaç kedi vardır?” Cevaben “Pek tabii, odadaki kedi adedi dördür” der. “Ama ben sorudaki münasebetsizliğe bakarım. Hiç öyle şey mi olur, kedilerin gerek kendi arzuları gerek cebir veya terbiye ile köşelerde mihlanıp durması imkânsızdır. Dört kedi bir odaya toplanacak, sonra her biri bir köşeye çekilecek ve karşısına bakacak; saçma, bari kedi yerine köpeği seçselerdi. Köpek daha itaatlidir ve onları köşelerde tutmak pek mümkün olur.” diye de eklemiştir.

Farklı pencerelerden bakmanın ufku genişlettiğine, Fatih Sultan Mehmet Han’ın gemileri karadan yürüterek şehirleri fethettiğine, Mimar Sinan’ın İstanbul’u bir mimar tarafından devasa bir açık hava müzesine çevirdiğine tarih tanıklık etti ve biz okuduk, şimdi de yazıyoruz. Onlar gibi çocukları ve ebeveynlerini farklı düşündürmek için her bölüm sonuna zeka etkinliği koyduk.

Zeka, insanlık var olduğundan beri üzerinde konuşulan; ancak çoğu zaman insanın kişisel çıkarları üzerine kurgulanmış dünyevi bir emtia olarak karşılık bulmuş ve ona sahip olmak, kişisel bir ego göstergesi kabul edilmiştir. Bu kitaptaki temel maksat, zekayı akıl ve ruh ile harmanlamak, insanın insanî değerlerini, yeteneklerini, iyiliklerini, güzelliklerini, topluma fayda tarafını yeniden keşfetmesini sağlamaktır.

İstanbul, 2017